

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2026. február 11.
(OR. en)

12654/25

Intézményközi referenciaszám:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 81
CH 43
MI 633

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: Intézményi jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti légi közlekedési megállapodáshoz

INTÉZMÉNYI JEGYZŐKÖNYV
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG ÉS
A SVÁJCI ÁLLAMSZÖVETSÉG
KÖZÖTTI
LÉGI KÖZLEKEDÉSI MEGÁLLAPODÁSHOZ

AZ EURÓPAI UNIÓ, a továbbiakban: az Unió,

valamint

A SVÁJCI ÁLLAMSZÖVETSÉG, a továbbiakban: Svájc,

a továbbiakban: a Szerződő Felek,

MIVEL az Uniót és Svájcot számos, különböző területekre kiterjedő kétoldalú megállapodás köti, amelyek bizonyos tekintetben az Unión belül biztosítottakhoz hasonló egyedi jogokat és kötelezettségeket írnak elő;

EMLÉKEZTETVE arra, hogy e kétoldalú megállapodások célja Európa versenyképességének növelése és a Szerződő Felek közötti szorosabb gazdasági kapcsolatok kialakítása, amelyek az egyenlőségen, a kölcsönösségen, valamint előnyeik, jogaik és kötelezettségeik általános egyensúlyán alapulnak;

AZZAL AZ ELHATÁROZÁSSAL, hogy a belső piacra vonatkozó szabályokkal azonos szabályok alapján megerősítsék és elmélyítsék Svájc részvételét az Unió belső piacán, megőrizve ugyanakkor függetlenségüket és intézményeik függetlenségét, valamint Svájc tekintetében a közvetlen demokráciából, a föderalizmusból és a belső piacon való részvételének ágazati jellegéből eredő elvek tiszteletben tartását;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE, hogy a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróság és az összes többi svájci bíróság, valamint a tagállamok bíróságai és az Európai Unió Bírósága továbbra is hatáskörrel rendelkeznek a megállapodás egyedi esetekben történő értelmezésére;

ANNAK TUDATÁBAN, hogy biztosítják az egységességet a belső piaccal kapcsolatos azon területeken, amelyekben Svájc jelenleg részt vesz vagy a jövőben részt fog venni,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN ÁLLAPODTAK MEG:

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. CIKK

Célkitűzések

1. E jegyzőkönyv célja, hogy a Szerződő Felek, valamint a gazdasági szereplők és a magánszemélyek számára nagyobb jogbiztonságot, egyenlő elbánást és egyenlő versenyfeltételeket biztosítson az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, 1999. június 21-én Luxembourgban kelt légi közlekedési megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) hatálya alá tartozó, a belső piachoz kapcsolódó területen.

2. Az (1) bekezdésben meghatározott cél elérése érdekében ez a jegyzőkönyv olyan új intézményi megoldásokról rendelkezik, amelyek elősegítik a Szerződő Felek közötti gazdasági kapcsolatok folyamatos és kiegyensúlyozott megerősítését. A nemzetközi jog elveit figyelembe véve ez a jegyzőkönyv különösen olyan intézményi megoldásokat vezet be a megállapodásra vonatkozóan, amelyek közösek a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozóan megkötött vagy megkötendő kétoldalú megállapodások tekintetében, amelyekben Svájc részt vesz, anélkül, hogy megváltoztatná a megállapodás hatályát vagy célkitűzéseit, nevezetesen:
 - (a) a megállapodásnak a megállapodás szempontjából releváns uniós jogi aktusokkal való összehangolására vonatkozó eljárást;

- (b) a megállapodás és a megállapodásban hivatkozott uniós jogi aktusok egységes értelmezését és alkalmazását;
- (c) a megállapodás felügyeletét és alkalmazását; valamint
- (d) a megállapodással kapcsolatos jogviták rendezését.

2. CIKK

Kapcsolat a megállapodással

1. E jegyzőkönyv, annak melléklete és függeléke a megállapodás szerves részét képezi.
2. A megállapodás e jegyzőkönyv által hatályon kívül helyezett rendelkezései a következők:
 - (a) az 1. cikk (2) bekezdése;
 - (b) a 17. cikk;
 - (c) a 18. cikk (1) bekezdése;
 - (d) a 22. cikk;
 - (e) a 23. cikk;
 - (f) a 29. cikk;

- (g) a 30. cikk (2) bekezdése;
- (h) a 31. cikk; és
- (i) a 35. cikk (2) bekezdése.

3. A megállapodásban az „Európai Közösségre” vagy a „Közösségre” történő hivatkozások az Unióra való hivatkozásként értelmezendők.

3. CIKK

Kétoldalú megállapodások a belső piachoz kapcsolódó azon területeken,
amelyekben Svájc részt vesz

1. Az Unió és Svájc között a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozóan meglévő és jövőbeli kétoldalú megállapodások, amelyekben Svájc részt vesz, koherens egységet alkotnak, és együtt biztosítják a jogok és kötelezettségek egyensúlyát az Unió és Svájc között.
2. A megállapodás a belső piachoz kapcsolódó azon területre vonatkozó kétoldalú megállapodást képez, amelyben Svájc részt vesz.

2. FEJEZET

A MEGÁLLAPODÁS ÖSSZEHANGOLÁSA AZ UNIÓ JOGI AKTUSAIVAL

4. CIKK

Részvétel az Unió jogi aktusainak megszövegezésében („döntés-előkészítés”)

1. Amikor az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (a továbbiakban: EUMSZ) összhangban uniós jogi aktusra irányuló javaslatot dolgoz ki a megállapodás hatálya alá tartozó területen, az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) tájékoztatja erről Svájcot, és javaslatainak kidolgozása céljából informálisan konzultál Svájc szakértőivel ugyanúgy, mint ahogyan az uniós tagállamok szakértőinek véleményét is kikéri.

Bármely Szerződő Fél kérésére előzetes véleménycserére kerül sor a megállapodás 21. cikkével létrehozott vegyes bizottság (a továbbiakban: a vegyes bizottság) keretein belül.

A Szerződő Felek bármelyikük kérésére újra konzultálnak egymással a vegyes bizottságban a jogi aktus Unió általi elfogadását megelőző szakasz fontos pillanataiban, folyamatos tájékoztatási és konzultációs folyamat keretében.

2. A megállapodás hatálya alá tartozó területre vonatkozó uniós jog alap-jogiaktusokra vonatkozó felhatalmazáson alapuló jogi aktusoknak az EUMSZ-szel összhangban történő előkészítése során a Bizottság biztosítja, hogy Svájc a lehető legszélesebb körben részt vegyen az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok tervezeteinek elkészítésében, és ugyanolyan alapon konzultál Svájc szakértőivel, mint az Unió tagállamainak szakértőivel.

3. A megállapodás hatálya alá tartozó területre vonatkozó uniós jog alap-jogiaktusokra vonatkozó végrehajtási jogi aktusoknak az EUMSZ-szel összhangban történő előkészítése során a Bizottság biztosítja, hogy Svájc a lehető legszélesebb körben részt vegyen az említett végrehajtási jogi aktusok tervezeteinek elkészítésében, amelyeket egy későbbi időpontban a Bizottságot a végrehajtási hatásköreinek gyakorlásában segítő bizottságokhoz nyújtanak be, továbbá ugyanolyan alapon konzultál Svájc szakértőivel, mint az Unió tagállamainak szakértőivel.

4. Svájc szakértőit bevonják a (2) és (3) bekezdés hatályán kívül eső bizottságok munkájába, amennyiben ez a megállapodás megfelelő működéséhez szükséges.

E bizottságok és adott esetben a hasonló jellemzőkkel rendelkező egyéb bizottságok jegyzékét a vegyes bizottság állítja össze és frissíti.

5. Ez a cikk nem alkalmazandó az 5. cikk (7) bekezdésében említett, kivétel hatálya alá tartozó uniós jogi aktusokra vagy azok rendelkezéseire.

5. CIKK

Az uniós jogi aktusok belefoglalása a megállapodásba

1. A jogbiztonság, továbbá a belső piac azon területéhez kapcsolódó jog homogenitásának garantálása érdekében, amelyben Svájc a megállapodás értelmében részt vesz, Svájc és az Unió biztosítja, hogy a megállapodás hatálya alá tartozó területen elfogadott uniós jogi aktusokat elfogadásukat követően a lehető leghamarabb belefoglalják a megállapodásba.

2. A megállapodásba e cikk (4) bekezdésével összhangban belefoglalt uniós jogi aktusok a megállapodásba történő belefoglalásuk révén Svájc jogrendjének részét képezik, adott esetben a vegyes bizottság által elfogadott kiigazításokra is figyelemmel.

3. Amikor az Unió a megállapodás hatálya alá tartozó területen jogi aktust fogad el, erről a vegyes bizottságon keresztül a lehető leghamarabb tájékoztatja Svájcot.

A Szerződő Felek valamelyikének kérésére a vegyes bizottság véleménycserét tart a kérdésről.

4. A vegyes bizottság e cikk (1) bekezdésével összhangban jár el, és a lehető leggyorsabban határozatot fogad el a megállapodás mellékletének módosításáról, amely tartalmazza a szükséges kiigazításokat.

5. E cikk (1) és (2) bekezdésének sérelme nélkül, amennyiben a megállapodásnak az e cikk (4) bekezdése szerint módosított mellékletével való összhang biztosítása érdekében szükséges, a vegyes bizottság javaslatot tehet arra, hogy a Szerződő Felek belső eljárásaiknak megfelelően hagyják jóvá a megállapodás felülvizsgálatát.

6. A megállapodásban szereplő, már nem hatályos uniós jogi aktusokra való hivatkozásokat a megállapodás mellékletének az e cikk (4) bekezdése szerinti megfelelő módosításáról szóló vegyes bizottsági határozat hatálybalépésétől kezdődően a megállapodás mellékletébe foglalt, az említett jogi aktusokat hatályon kívül helyező uniós jogi aktusokra való hivatkozásként kell értelmezni, kivéve, ha az említett határozat másként rendelkezik.

7. Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség nem alkalmazandó a kivétel hatálya alá tartozó uniós jogi aktusokra vagy azok rendelkezéseire. A megállapodás nem tartalmaz kivételt.

8. A 6. cikkre is figyelemmel, a vegyes bizottság e cikk (4) bekezdése szerinti határozatai azonnal hatályba lépnek, de semmi esetre sem korábban annál, amikor a vonatkozó uniós jogi aktus alkalmazandóvá válik az Unióban.

9. A Szerződő Felek az e cikkben meghatározott eljárás során jóhiszeműen együttműködnek a döntéshozatal megkönnyítése érdekében.

6. CIKK

Svájc alkotmányos kötelezettségeinek teljesítése

1. Az 5. cikk (3) bekezdésében említett véleménycsere során Svájc tájékoztatja az Uniót arról, hogy az 5. cikk (4) bekezdésében említett határozat megköveteli-e, hogy Svájc teljesítse alkotmányos kötelezettségeit ahhoz, hogy a határozat kötelező erejűvé váljon.

2. Amennyiben az 5. cikk (4) bekezdésében említett határozat arra kötelezi Svájcot, hogy teljesítse alkotmányos kötelezettségeit ahhoz, hogy a határozat kötelező erejűvé váljon, Svájcnak az e cikk (1) bekezdésében előírt tájékoztatás időpontjától számított legfeljebb kétéves határidő áll rendelkezésére, kivéve, ha népszavazási eljárás indul, amely esetben ez a határidő egy évvel meghosszabbodik.

3. Amíg Svájc nem nyújt tájékoztatást arról, hogy teljesítette alkotmányos kötelezettségeit, a Szerződő Felek ideiglenesen alkalmazzák az 5. cikk (4) bekezdésében említett határozatot, kivéve, ha Svájc arról tájékoztatja az Uniót, hogy az említett határozat ideiglenes alkalmazása nem lehetséges, és ezt megindokolja.

Az 5. cikk (4) bekezdésében említett határozat ideiglenes alkalmazására semmilyen körülmények között nem kerülhet sor azon időpont előtt, amikor a vonatkozó uniós jogi aktus alkalmazandóvá válik az Unióban.

4. Svájc a vegyes bizottságon keresztül haladéktalanul értesíti az Uniót, amint teljesítette az (1) bekezdésben említett alkotmányos kötelezettségeit.

5. Az 5. cikk (4) bekezdésében említett határozat az e cikk (4) bekezdésében előírt értesítés kézbesítésének napján lép hatályba, de semmi esetre sem azon időpont előtt, amikor a vonatkozó uniós jogi aktus alkalmazandóvá válik az Unióban.

3. FEJEZET

A MEGÁLLAPODÁS ÉRTELMEZÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

7. CIKK

Az egységes értelmezés elve

1. Az 1. cikkben meghatározott célkitűzések elérése érdekében és a nemzetközi közjog elveivel összhangban a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozó kétoldalú megállapodásokat, amelyekben Svájc részt vesz, valamint az ilyen megállapodásokban hivatkozott uniós jogi aktusokat egységesen kell értelmezni és alkalmazni a belső piachoz kapcsolódó azon területeken, amelyekben Svájc részt vesz.

2. A megállapodásban hivatkozott uniós jogi aktusokat, valamint – amennyiben alkalmazásuk az uniós jog fogalmait érinti – a megállapodás rendelkezéseit az Európai Unió Bíróságának a megállapodás aláírását megelőzően vagy azt követően létrejött ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni és alkalmazni.

8. CIKK

A hatékony és harmonikus alkalmazás elve

1. A Bizottság és az illetékes svájci hatóságok együttműködnek és segítik egymást a megállapodás alkalmazásának felügyeletében. Információt cserélhetnek a megállapodás alkalmazásának felügyeletére irányuló tevékenységekről. Véleménycserét folytathatnak, és megvitathatják a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdéseket.

2. A Szerződő Felek megteszik a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy területükön biztosítsák a megállapodás hatékony és harmonikus alkalmazását.

3. E megállapodás alkalmazásának felügyeletét a Szerződő Felek közösen látják el a vegyes bizottság keretében.

Amennyiben a Bizottság vagy az illetékes svájci hatóságok helytelen alkalmazásról szereznek tudomást, az ügy a vegyes bizottság elé utalható elfogadható megoldás megtalálása érdekében.

4. A Bizottság, illetve az illetékes svájci hatóságok figyelemmel kísérik a megállapodásnak a másik Szerződő Fél általi alkalmazását. A 10. cikkben előírt eljárás alkalmazandó.

Amennyiben a megállapodás hatékony és harmonikus alkalmazásának biztosítása szükségessé teszi, hogy az Unió intézményei az egyik Szerződő Fél tekintetében bizonyos felügyeleti hatáskörökkel – például vizsgálati és döntéshozatali hatáskörökkel – rendelkezzenek, a megállapodásban kifejezetten meg kell határozni azokat.

9. CIKK

A kizárólagosság elve

A Szerződő Felek vállalják, hogy a megállapodás és a megállapodásban hivatkozott uniós jogi aktusok értelmezésével vagy alkalmazásával, illetve adott esetben a Bizottság által a megállapodás alapján elfogadott határozatnak a megállapodással való összeegyeztethetőségével kapcsolatban kizárólag az e jegyzőkönyvben meghatározott rendezési módszerek keretében kezdeményeznek vitarendezést.

10. CIKK

Értelmezési vagy alkalmazási nehézségek esetén követendő eljárás

1. A megállapodás vagy a megállapodásban hivatkozott valamely uniós jogi aktus értelmezésének vagy alkalmazásának nehézsége esetén a Szerződő Felek a vegyes bizottság keretében konzultálnak egymással annak érdekében, hogy kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak. E célból a vegyes bizottság rendelkezésére kell bocsátani minden hasznos információt annak érdekében, hogy részletesen megvizsgálhassa a helyzetet. A vegyes bizottság megvizsgál minden olyan lehetőséget, amely lehetővé teszi a megállapodás megfelelő működésének fenntartását.

2. Amennyiben a vegyes bizottság a nehézségről szóló értesítéstől számított három hónapon belül nem tud megoldást találni az e cikk (1) bekezdésében említett nehézségre, bármelyik Szerződő Fél kérheti, hogy egy választottbírósság rendezze a jogvitát a függelékben megállapított szabályoknak megfelelően.

3. Ha a jogvita a 7. cikk (2) bekezdésében említett rendelkezés értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos kérdést vet fel, és ha e rendelkezés értelmezése releváns a jogvita megoldása szempontjából és szükséges annak eldöntéséhez, akkor a választottbírósság ezt a kérdést az Európai Unió Bírósága elé utalja.

Amennyiben a jogvita olyan rendelkezés értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos kérdést vet fel, amely az 5. cikk (7) bekezdésében említett dinamikus összehangolási kötelezettség alóli kivétel hatálya alá tartozik, és amennyiben a jogvita nem érinti az uniós jog fogalmainak értelmezését vagy alkalmazását, a választottbírósság a jogvitát az Európai Unió Bírósága elé utalás nélkül rendezi.

4. Amennyiben a választottbírósság a (3) bekezdés alapján kérdést utal az Európai Unió Bírósága elé:

- (a) az Európai Unió Bíróságának ítélete kötelező a választottbírósságra nézve; valamint
- (b) Svájcot ugyanazok a jogok illetik meg, mint a tagállamokat és az Unió intézményeit, és értelemszerűen ugyanazon eljárások vonatkoznak rá az Európai Unió Bírósága előtt.

5. Az egyes Szerződő Felek minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy jóhiszeműen megfeleljenek a választottbíróság határozatának.

Az a Szerződő Fél, amelyről a választottbíróság megállapította, hogy nem felelt meg a megállapodásnak, a vegyes bizottságon keresztül tájékoztatja a másik Szerződő Felet azokról az intézkedésekről, amelyeket a választottbíróság határozatának való megfelelés érdekében hozott.

11. CIKK

Kompenzációs intézkedések

1. Amennyiben az a Szerződő Fél, amelyről a választottbíróság megállapította, hogy nem felelt meg a megállapodásnak, a függelék IV.2. cikkének (6) bekezdésével összhangban meghatározott észszerű határidőn belül nem tájékoztatja a másik Szerződő Felet azokról az intézkedésekről, amelyeket a választottbíróság határozatának való megfelelés érdekében hozott, vagy ha a másik Szerződő Fél úgy ítéli meg, hogy a tájékoztatásban szereplő intézkedések nem felelnek meg a választottbíróság határozatának, az említett másik Szerződő Fél a megállapodás vagy bármely más, a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozó kétoldalú megállapodás keretében, amelyekben Svájc részt vesz, arányos kompenzációs intézkedéseket fogadhat el (a továbbiakban: kompenzációs intézkedések) az esetleges egyensúlyhiány orvoslása érdekében. Az említett másik Szerződő Fél értesíti a kompenzációs intézkedésekről azt a Szerződő Felet, amelyről a választottbíróság megállapította, hogy nem felelt meg a megállapodásnak, és az értesítésben részletezi ezeket az intézkedéseket. Az említett kompenzációs intézkedések az értesítés napja után három hónappal válnak hatályossá.

2. Amennyiben a vegyes bizottság a tervezett kompenzációs intézkedésekről szóló értesítés időpontjától számított egy hónapon belül nem határoz az említett kompenzációs intézkedések felfüggesztéséről, módosításáról vagy megsemmisítéséről, bármelyik Szerződő Fél választottbíróóság elé terjesztheti az említett kompenzációs intézkedések arányosságának kérdését, a függelékben szereplők szerint.
3. A választottbíróóság a függelék III.8. cikkének (4) bekezdésében megállapított határidőn belül határoz.
4. A kompenzációs intézkedéseknek nincs visszaható hatályuk. A magánszemélyek és a gazdasági szereplők által a kompenzációs intézkedések hatálybalépése előtt már megszerzett jogok és kötelezettségek fennmaradnak.

12. CIKK

A joghatóságok közötti együttműködés

1. Az egységes értelmezés előmozdítása érdekében a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróóság és az Európai Unió Bíróósága megállapodik a párbeszéd folytatásáról és annak módozatairól.
2. Svájcnak jogában áll beadványokat vagy írásbeli észrevételeket benyújtani az Európai Unió Bíróóságához, ha az Unió valamely tagállamának bíróósága előzetes döntéshozatal céljából a megállapodás vagy az abban hivatkozott uniós jogi aktus valamely rendelkezésének értelmezésével kapcsolatos kérdést utal az Európai Unió Bíróósága elé.

4. FEJEZET

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

13. CIKK

Pénzügyi hozzájárulás

1. Svájc e cikkkel és a melléklettel összhangban hozzájárul a melléklet 1. cikkében felsorolt azon uniós ügynökségek tevékenységeinek, információs rendszereknek és egyéb tevékenységeknek a finanszírozásához, amelyekhez hozzáféréssel rendelkezik.

A vegyes bizottság határozatot fogadhat el a melléklet módosításáról.

2. Az Unió bármikor felfüggesztheti Svájc részvételét az e cikk (1) bekezdésében említett tevékenységekben, ha Svájc nem tartja be a melléklet 2. cikkében meghatározott fizetési feltételek szerinti fizetési határidőt.

Amennyiben Svájc nem tartja be a fizetési határidőt, az Unió hivatalos emlékeztető levelet küld Svájcnak. Amennyiben a hivatalos emlékeztető levél kézhezvételétől számított 30 napon belül nem történik meg a teljes fizetés, az Unió felfüggesztheti Svájc részvételét az adott tevékenységben.

3. A pénzügyi hozzájárulás a következők összege:

(a) operatív hozzájárulás; valamint

(b) részvételi díj.

4. A pénzügyi hozzájárulás éves pénzügyi hozzájárulás formáját ölti, és a Bizottság által kibocsátott fizetési felhívásokban meghatározott időpontokban esedékes.

5. Az operatív hozzájárulás a Svájc piaci áron számított bruttó hazai termékének (a továbbiakban: GDP) az Unió piaci áron számított GDP-jéhez viszonyított arányaként meghatározott hozzájárulási kulcson alapul.

E célból a Szerződő Felek piaci áron számított GDP-jére vonatkozó adatok az éves kifizetés évének január 1-jén elérhető, az Európai Unió Statisztikai Hivatala által rendelkezésre bocsátott legfrissebb számadatok, megfelelően figyelembe véve az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között 2004. október 26-án, Luxembourgban létrejött, statisztikai együttműködésről szóló megállapodást. Az említett megállapodás alkalmazásának megszűnése esetén Svájc GDP-je a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet által szolgáltatott adatok alapján megállapított GDP.

6. Az operatív hozzájárulást az egyes uniós ügynökségek tekintetében a hozzájárulási kulcsnak az adott évre vonatkozó uniós költségvetési támogatási sor(ok)on feltüntetett, az adott évre megszavazott költségvetésükre történő alkalmazásával kell kiszámítani, figyelembe véve az egyes ügynökségek esetében a melléklet 1. cikkében meghatározott kiigazított operatív hozzájárulásokat.

Az információs rendszerekhez és egyéb tevékenységekhez való operatív hozzájárulást a hozzájárulási kulcsnak az adott év vonatkozó költségvetésére való alkalmazásával kell kiszámítani, a költségvetést végrehajtó dokumentumokban, például munkaprogramokban vagy szerződésekben meghatározottak szerint.

Valamennyi referenciaösszeg a kötelezettségvállalási előirányzatokon alapul.

7. Az éves részvételi díj az (5) és (6) bekezdéssel összhangban kiszámított éves operatív hozzájárulás 4 %-a.
8. A Bizottság megfelelő tájékoztatást nyújt Svájcnak a pénzügyi hozzájárulás kiszámításáról. E tájékoztatás során megfelelően figyelembe kell venni az Unió titoktartási és adatvédelmi szabályait.
9. Svájc valamennyi pénzügyi hozzájárulását, illetve az Unió kifizetéseit, valamint az esedékes vagy befolyó összegek kiszámítását euróban kell teljesíteni, illetve elvégezni.
10. Amennyiben e jegyzőkönyv hatálybalépése nem esik egybe egy naptári év kezdetével, Svájc adott évre vonatkozó operatív hozzájárulását a melléklet 5. cikkében meghatározott módszernek és fizetési feltételeknek megfelelően kiigazítják.
11. Az e cikkben foglaltak alkalmazására vonatkozó részletes rendelkezéseket a melléklet tartalmazza.
12. E jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított három évvel, majd azt követően háromévente a vegyes bizottság felülvizsgálja és adott esetben kiigazítja Svájc részvételének a melléklet 1. cikkében meghatározott feltételeit.

14. CIKK

Területekre vonatkozó hivatkozások

Ha a megállapodásba foglalt uniós jogi aktusok hivatkozásokat tartalmaznak az „Európai Unió”, az „Unió”, a „közös piac” vagy a „belső piac” területére, akkor az ilyen hivatkozásokat a megállapodás alkalmazásában a megállapodás 34. cikkében hivatkozott területekként kell értelmezni.

15. CIKK

Az Unió tagállamainak állampolgáira való hivatkozások

Ha a megállapodásba foglalt uniós jogi aktusok az Unió tagállamainak állampolgáira való hivatkozásokat tartalmaznak, akkor az ilyen hivatkozásokat a megállapodás alkalmazásában az uniós tagállamok és Svájc állampolgáira való hivatkozásként kell értelmezni.

16. CIKK

Az uniós jogi aktusok hatálybalépése és végrehajtása

A megállapodásba foglalt uniós jogi aktusok saját hatálybalépésükre vagy végrehajtásukra vonatkozó rendelkezései a megállapodás alkalmazásában nem relevánsak.

Az uniós jogi aktusokat a megállapodásba belefoglaló határozatok Svájc általi hatálybaléptetésére és végrehajtására vonatkozó határidők az 5. cikk (8) bekezdéséből és a 6. cikk (5) bekezdéséből, valamint az átmeneti intézkedésekről szóló rendelkezésekből erednek.

17. CIKK

Az uniós jogi aktusok címzettjei

A megállapodásba foglalt uniós jogi aktusok azon rendelkezései, amelyek szerint e jogi aktusok címzettjei az uniós tagállamok, a megállapodás alkalmazásában nem relevánsak.

5. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. CIKK

Végrehajtás

1. A Szerződő Felek megtesznek minden megfelelő, általános vagy különös intézkedést az e megállapodásból származó kötelezettségeik teljesítése érdekében, és tartózkodnak minden olyan intézkedés meghozatalától, amely veszélyeztetheti e megállapodás céljainak elérését.
2. A Szerződő Felek minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy biztosítsák a megállapodásban hivatkozott uniós jogi aktusok kívánt eredményének elérését, és tartózkodnak minden olyan intézkedés meghozatalától, amely veszélyeztetheti céljaik elérését.

19. CIKK

Hatálybalépés

1. Ezt a jegyzőkönyvet a Szerződő Felek belső eljárásaikkal összhangban megerősítik vagy jóváhagyják. A Szerződő Felek értesítik egymást az e jegyzőkönyv hatálybalépéséhez szükséges belső eljárások befejezéséről.

2. E jegyzőkönyv az alábbi jogi eszközökre vonatkozó utolsó értesítést követő második hónap első napján lép hatályba:

- (a) Intézményi jegyzőkönyv az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodáshoz;
- (b) Módosító jegyzőkönyv az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodáshoz;
- (c) Módosító jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti légi közlekedési megállapodáshoz;
- (d) Állami támogatási jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti légi közlekedési megállapodáshoz;
- (e) Intézményi jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodáshoz;
- (f) Módosító jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodáshoz;
- (g) Állami támogatási jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a vasúti és közúti áru- és személyszállításról szóló megállapodáshoz;

- (h) Módosító jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodáshoz;
- (i) Intézményi jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a megfelelésértékelés kölcsönös elismeréséről szóló megállapodáshoz;
- (j) Módosító jegyzőkönyv az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a megfelelésértékelés kölcsönös elismeréséről szóló megállapodáshoz;
- (k) Megállapodás az Európai Unió és a Svájci Államszövetség között Svájcnak az Európai Unión belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez való rendszeres pénzügyi hozzájárulásáról;
- (l) Megállapodás egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről a Svájci Államszövetség között a Svájci Államszövetség uniós programokban való részvételéről;
- (m) Megállapodás az Európai Unió és a Svájci Államszövetség között a Svájci Államszövetségnek az Európai Unió Úrprogramügynökségében való részvételére vonatkozó feltételekről.

20. CIKK

Módosítás és megszűnés

1. Ez a jegyzőkönyv a Szerződő Felek közös megegyezésével bármikor módosítható.
2. Amennyiben a megállapodás a 36. cikkének (3) bekezdésével összhangban megszűnik, e jegyzőkönyv a megállapodás 36. cikkének (4) bekezdésében említett időpontban hatályát veszti.
3. A megállapodás hatályvesztése esetén fennmaradnak azok a jogok és kötelezettségek, amelyeket magánszemélyek és gazdasági szereplők a megállapodás alapján, a megállapodás megszűnésének időpontja előtt szereztek meg. A Szerződő Felek kölcsönös egyetértéssel határoznak a még csak részlegesen megszerzett jogokkal kapcsolatban szükséges teendőkről.

Ezt a jegyzőkönyv egy-egy eredeti példányban készült angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, ír, katalán, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák, valamint szlovén nyelven, amely szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

FENTIEK HITELÉÜL, az alulírott, e célból kellően meghatalmazott megbízottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Kelt-ban/-ben a(z) év havának napján.

az Európai Unió részéről

a Svájci Államszövetség részéről

MELLÉKLET A JEGYZŐKÖNYV 13. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSÁRÓL

1. CIKK

Olyan uniós ügynökségek, információs rendszerek
és egyéb tevékenységek jegyzéke, amelyekhez Svájc pénzügyileg hozzájárul

Svájc pénzügyileg hozzájárul a következőkhöz:

- (a) ügynökségek:
egy sem.
- (b) információs rendszerek:
egy sem.
- (c) egyéb tevékenységek:
egy sem.

2. CIKK

Kifizetési feltételek

1. A jegyzőkönyv 13. cikke alapján esedékes kifizetéseket e cikknek megfelelően kell teljesíteni.
2. A pénzügyi évre vonatkozó fizetési felhívás kibocsátásakor a Bizottság közli Svájccal a következő információkat:
 - (a) az operatív hozzájárulás összege; valamint
 - (b) a részvételi díj összege.
3. A Bizottság a lehető leghamarabb, és legkésőbb minden egyes pénzügyi év április 16-ig közli Svájccal az alábbi, Svájc részvételére vonatkozó információkat:
 - (a) a megszavazott éves uniós költségvetés kötelezettségvállalási előirányzataiban szereplő összegek, amelyeket az egyes uniós ügynökségek esetében az adott év vonatkozó uniós költségvetési támogatási során tüntetnek fel, figyelembe véve az egyes ügynökségek esetében az e melléklet 1. cikkében meghatározott kiigazított operatív hozzájárulásokat, valamint az információs rendszerek és egyéb tevékenységek vonatkozó költségvetése tekintetében az adott év megszavazott uniós költségvetéséhez kapcsolódó kötelezettségvállalási előirányzatokban szereplő összegek, amelyek fedezik Svájc e melléklet 1. cikke szerinti részvételét;
 - (b) a jegyzőkönyv 13. cikkének (7) bekezdésében említett részvételi díj összege; valamint

(c) az ügynökségek tekintetében az N+1. évben a vonatkozó uniós költségvetési támogatási sor(ok)on az N. évben engedélyezett kötelezettségvállalási előirányzatokra tett költségvetési kötelezettségvállalások összegei az N. évi megfelelő uniós költségvetési támogatási sor(ok)on szereplő éves uniós költségvetéshez kapcsolódóan.

4. A Bizottság a költségvetési tervezete alapján a lehető leghamarabb és legkésőbb a pénzügyi év szeptember 1-jéig becslést készít a (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti információkról.

5. A Bizottság legkésőbb a pénzügyi év április 16-ig, és amennyiben alkalmazandó a vonatkozó ügynökségre, információs rendszerre vagy egyéb tevékenységre, minden egyes pénzügyi évben legkorábban október 22-én, de legkésőbb október 31-ig fizetési felhívást állít ki Svájc részére, amelynek összege megegyezik Svájc e megállapodás szerinti hozzájárulásával azon ügynökségek, információs rendszerek vagy egyéb tevékenységek tekintetében, amelyekben Svájc részt vesz.

6. Az (5) bekezdésben említett fizetési felhívás(oka)t részletekre kell bontani az alábbiak szerint:

(a) az egyes években esedékes első – az április 16-ig kiállítandó fizetési felhívással összefüggő – részlet összege legfeljebb az adott ügynökségre, információs rendszerre vagy egyéb tevékenységre vonatkozó éves pénzügyi hozzájárulás (4) bekezdésben említett becslött összegének felel meg;

Svájc a fizetési felhívásban feltüntetett összeget köteles legkésőbb a fizetési felhívás kiállításának napjától számított 60. napon megfizetni.

- (b) adott esetben az adott évben esedékes második – a legkorábban október 22-én, de legkésőbb október 31-én kiállítandó fizetési felhívással összefüggő – részlet összege a (4) bekezdésben említett összeg és az (5) bekezdésben említett összeg közötti különbségnek felel meg, amennyiben az (5) bekezdésben említett összeg magasabb;

Svájc a fizetési felhívásban feltüntetett összeget köteles legkésőbb december 21-ig megfizetni.

Svájc minden egyes fizetési felhívás esetében külön kifizetéseket teljesíthet minden egyes ügynökség, információs rendszer vagy egyéb tevékenység tekintetében.

7. A Bizottság a jegyzőkönyv végrehajtásának első évére vonatkozóan egyetlen fizetési felhívást állít ki a jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjától számított 90 napon belül.

Svájc a fizetési felhívásban feltüntetett összeget köteles legkésőbb a fizetési felhívás kiállításának napjától számított 60. napon megfizetni.

8. A pénzügyi hozzájárulás késedelmes befizetése esetén Svájc a fennmaradó összegre az esedékesség napjától a teljes összeg kifizetésének napjáig késedelmi kamatot köteles fizetni.

Az esedékesség napjáig be nem fizetett követelésre kamatlábként az Európai Központi Bank irányadó refinanszírozási műveleteire vonatkozó, az esedékesség napja szerinti hónap első napján érvényben lévő, az *Európai Unió Hivatalos Lapjának C* sorozatában közzétett kamatláb vagy 0 % – amelyik a két érték közül a magasabb – 3,5 százalékponttal megnövelt értéke alkalmazandó.

3. CIKK

Svájc uniós ügynökségekhez való pénzügyi hozzájárulásának kiigazítása a végrehajtás fényében

Svájc uniós ügynökségekhez való pénzügyi hozzájárulását az N+1. évben igazítják ki, amikor a kezdeti operatív hozzájárulást megemelik vagy lecsökkentik a kezdeti operatív hozzájárulás és a kiigazított hozzájárulás különbségével, amely utóbbit az N. évi hozzájárulási kulcsnak a vonatkozó uniós támogatási költségvetési sor(ok)on az N. évben engedélyezett kötelezettségvállalási előirányzatokra tett költségvetési kötelezettségvállalások összegére való alkalmazásával számítják ki. Adott esetben a különbségnek minden ügynökség esetében figyelembe kell vennie az 1. cikkben meghatározott, százalékon alapuló kiigazított operatív hozzájárulást.

4. CIKK

Meglévő megállapodások

A jegyzőkönyv 13. cikke és e melléklet nem alkalmazandó a Svájc és az Unió között meglévő olyan különös megállapodásokra, amelyek értelmében Svájc pénzügyi hozzájárulást fizet. Az ilyen megállapodások hatálya alá tartozó ügynökségek, információs rendszerek és egyéb tevékenységek a következők:

Az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynöksége, amelyet a polgári légi közlekedés területén alkalmazandó közös szabályokról és az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynökségének létrehozásáról és a 2111/2005/EK, az 1008/2008/EK, a 996/2010/EU, a 376/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2014/30/EU és a 2014/53/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint az 552/2004/EK és a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 3922/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 4-i (EU) 2018/1139 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 212., 2018.8.22., 1. o.) hozott létre és amely a megállapodás melléklete szerint alkalmazandó.

5. CIKK

Átmeneti intézkedések

Abban az esetben, ha a jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontja nem január 1., a 2. cikktől eltérve e cikk alkalmazandó.

A jegyzőkönyv végrehajtásának első évében az érintett ügynökségre, információs rendszerre vagy egyéb tevékenységre alkalmazandó, a jegyzőkönyv 13. cikkével és e melléklet 1., 2. és 3. cikkével összhangban megállapított, az adott évre esedékes operatív hozzájárulás tekintetében az operatív hozzájárulást időarányosan csökkenteni kell; vagyis az éves operatív hozzájárulás összegét meg kell szorozni a következők hányadosával:

- (a) a jegyzőkönyv hatálybalépésétől az adott év december 31-ig hátralévő naptári napok száma; valamint
- (b) az adott év naptári napjainak száma.

FÜGGELÉK A VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGRÓL

I. FEJEZET

ELŐZETES RENDELKEZÉSEK

I.1. CIKK

Hatály

Amennyiben a Szerződő Felek (a továbbiakban: a felek) egyike a jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdésével vagy 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban választottbírószám elé terjeszt egy vitás kérdést, az e függelékben meghatározott szabályok alkalmazandók.

I.2. CIKK

Nyilvántartás és titkársági szolgáltatások

A hágai Állandó Választottbírószám Nemzetközi Irodája (a továbbiakban: a Nemzetközi Iroda) látja el a nyilvántartási feladatokat és biztosítja a szükséges titkársági szolgáltatásokat.

I.3. CIKK

Értesítések és a határidők számítása

1. Az értesítések, beleértve a közleményeket és a javaslatokat, bármely olyan kommunikációs eszköz útján küldhetők, amely tanúsítja azok átvitelét vagy lehetővé teszi a tanúsítást.
2. Az ilyen értesítések csak akkor küldhetők elektronikus úton, ha az egyik fél kifejezetten erre a célra kijelölt vagy engedélyezett egy címet.
3. A feleknek kézbesítendő ilyen értesítéseket Svájc esetében a Svájci Szövetségi Külügyminisztérium Európa Osztályának, az Unió esetében pedig a Bizottság Jogi Szolgálatának kell küldeni.
4. Az e függelékben megállapított határidők az esemény vagy az intézkedés napját követő naptól számítandók. Ha egy dokumentum kézbesítésének utolsó napja az Unió intézményeinek vagy Svájc kormányának munkaszüneti napjára esik, a dokumentum kézbesítésének határideje a soron következő első munkanapon jár le. Az időszakba eső munkaszüneti napok beszámítanak a határidőbe.

I.4. CIKK

Választottbíróági értesítés

1. A választottbíróági eljárást kezdeményező fél (a továbbiakban: a felperes) választottbíróági értesítést küld a másik félnek (a továbbiakban: az alperes) és a Nemzetközi Irodának.

2. A választottbíróági eljárás az azt követő napon tekintendő megkezdettnek, amelyen az alperes kézhez kapja a választottbíróági értesítést.

3. A választottbíróági értesítés az alábbi információkat tartalmazza:

- (a) a jogvita választottbíróóság elé terjesztésére irányuló kérelem;
- (b) a felek neve és elérhetősége;
- (c) a felperes meghatalmazottjának vagy meghatalmazottjainak neve és címe;
- (d) az eljárás jogalapja (a jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdése vagy 11. cikkének (2) bekezdése), valamint:
 - (i) a jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a jogvitát kiváltó kérdés, amelyet rendezés céljából hivatalosan felvettek a vegyes bizottság napirendjére a jegyzőkönyv 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban; valamint
 - (ii) a jegyzőkönyv 11. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a választottbíróóság határozata, a jegyzőkönyv 10. cikkének (5) bekezdésében említett bármely végrehajtási intézkedés és a vitatott kompenzációs intézkedések;
- (e) a jogvitát kiváltó vagy a jogvitához kapcsolódó szabályok megjelölése;
- (f) a jogvita rövid ismertetése; valamint
- (g) egy választottbíró kijelölése, vagy – amennyiben öt választottbíróat kell kinevezni – két választottbíró kijelölése.

4. A jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdésében említett esetekben a választottbíróági értesítés az Európai Unió Bírósága elé utalás szükségességére vonatkozó információkat is tartalmazhat.
5. A választottbíróági értesítés kielégítő voltára vonatkozó állítások nem akadályozhatják a választottbíróóság megalakulását. A jogvitát a választottbíróóság véglegesen rendezi.

I.5. CIKK

Válasz a választottbíróági értesítésre

1. Az alperes a választottbíróági értesítés kézhezvételétől számított 60 napon belül választ küld a felperesnek és a Nemzetközi Irodának, és a válasz a következő információkat tartalmazza:
 - (a) a felek neve és elérhetősége;
 - (b) az alperes meghatalmazottjának vagy meghatalmazottjainak neve és címe;
 - (c) az I.4. cikk (3) bekezdésének d), e) és f) pontjával összhangban a választottbíróági értesítésben megadott információkra adott válasz; valamint
 - (d) egy választottbíró kijelölése, vagy – amennyiben öt választottbíróat kell kinevezni – két választottbíró kijelölése.

2. A jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdésében említett esetekben a választottbírói értesítésre adott válasz tartalmazhatja a választottbírói értesítésben megadott információkra adott választ e függelék I.4. cikkének (4) bekezdésével összhangban, valamint az Európai Unió Bírósága elé utalás szükségességére vonatkozó információkat is.

3. Az alperesnek a választottbírói értesítésre adott hiányos vagy késedelmes válasza, vagy a válaszadás elmulasztása nem akadályozhatja a választottbírói megalakulását. A jogvitát a választottbírói véglegesen rendezi.

4. Ha az alperes a választottbírói értesítésre adott válaszában kérelmezi, hogy a választottbírói öt választottbíróból álljon, a felperes a választottbírói értesítésre adott válasz kézhezvételétől számított 30 napon belül kijelöl egy további választottbírói.

I.6. CIKK

Képviselés és segítségnyújtás

1. A feleket a választottbírói előtt egy vagy több meghatalmazott képviseli. A meghatalmazottakat tanácsadók vagy ügyvédek segíthetik.

2. A meghatalmazottak személyével vagy címével kapcsolatos bármely változásról értesíteni kell a másik felet, a Nemzetközi Irodát és a választottbírói. A választottbírói saját kezdeményezésére vagy valamelyik fél kérésére bármikor kérheti a felek meghatalmazottjaira ruházott hatáskörök igazolását.

II. FEJEZET

A VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG ÖSSZETÉTELE

II.1. CIKK

A választottbírók száma

A választottbíróság három választottbíróból áll. Ha a felperes a választottbírósági értesítésben vagy az alperes a választottbírósági értesítésre adott válaszban ezt kérelmezi, a választottbíróság öt választottbíróból áll.

II.2. CIKK

A választottbírók kinevezése

1. Három választottbíró kinevezése esetén mindkét fél egy-egy választottbíró jelöl ki. A felek által kijelölt két választottbíró kiválasztja a harmadik választottbíró, aki a választottbíróság elnöke lesz.
2. Öt választottbíró kinevezése esetén mindkét fél két-két választottbíró jelöl ki. A felek által kijelölt négy választottbíró kiválasztja az ötödik választottbíró, aki a választottbíróság elnöke lesz.

3. Ha a választottbírók a felek által kinevezett utolsó választottbíró kijelölésétől számított 30 napon belül nem jutnak megállapodásra a választottbíróság elnökének kiválasztásáról, az elnököt az Állandó Választottbíróság főtitkára nevezi ki.

4. A választottbírók kiválasztásának és következésképpen a választottbíróság megalakulásának elősegítése érdekében össze kell állítani és szükséges esetén frissíteni kell a (6) bekezdésben említett képesítésekkel rendelkező személyek indikatív jegyzékét, amely azonos minden, a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozó kétoldalú megállapodás tekintetében, amelyekben Svájc részt vesz, valamint az Európai Unió és a Svájci Államszövetség közötti, az egészségügyről szóló megállapodás (a továbbiakban: az egészségügyi megállapodás), az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között 1999. június 21-én Luxembourgban létrejött, a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodás (a továbbiakban: a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodás) és az Európai Unió és a Svájci Államszövetség közötti, Svájcnak az Európai Unión belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez való rendszeres pénzügyi hozzájárulásáról szóló megállapodás (a továbbiakban: a Svájc rendszeres pénzügyi hozzájárulásáról szóló megállapodás) tekintetében. A vegyes bizottság a megállapodás alkalmazásában határozattal fogadja el és frissíti az említett jegyzéket.

5. Ha valamelyik fél nem jelöl ki választottbíró, a kérdéses választottbíró az Állandó Választottbíróság főtitkára nevezi ki a (4) bekezdésben említett jegyzékről. Ilyen jegyzék hiányában a választottbíró az Állandó Választottbíróság főtitkára sorshúzással nevezi ki az egyik vagy mindkét fél által a (4) bekezdés alkalmazásában hivatalosan javasolt személyek közül.

6. A választottbíróság tagjai a felekkel kapcsolatban álló vagy kapcsolatban nem álló, magasan képzett személyek, akik garantáltan függetlenek és nem áll fenn tekintetükben összeférhetetlenség, és széles körű tapasztalattal rendelkeznek. Bizonyított szakértelemmel rendelkeznek a jog és az e megállapodás hatálya alá tartozó kérdések terén; nem fogadhatnak el egyik féltől sem utasítást; valamint egyéni minőségükben járnak el, és a jogvitához kapcsolódó ügyeket illetően nem fogadhatnak el utasítást semmilyen szervezettől vagy kormánytól. A választottbíróság elnökének a vitarendezési eljárások terén is tapasztalattal kell rendelkeznie.

II.3. CIKK

A választottbírók nyilatkozatai

1. Egy személy választottbíróvá való kinevezésének felmerülése esetén az adott személy beszámol minden olyan körülményről, amely valószínűsíthetően jogos kétségeket ébreszthet pártatlanságát vagy függetlenségét illetően. A választottbíró a kinevezéstől kezdve és a választottbírósági eljárás teljes időtartama alatt haladéktalanul beszámol az ilyen körülményekről a feleknek és a többi választottbírónak, amennyiben ezt korábban nem tette meg.
2. Bármely választottbíró felmenthető, ha olyan körülmények állnak fenn, amelyek jogos kétségeket ébreszthetnek pártatlanságát vagy függetlenségét illetően.
3. A felek csak olyan okból kérhetik az általuk kinevezett választottbíró felmentését, amelyekről a kinevezést követően szereznek tudomást.
4. Ha egy választottbíró elmulaszt eljárni, vagy de jure vagy de facto nem képes ellátni feladatát, a választottbírók felmentésére vonatkozó, a II.4. cikkben meghatározott eljárás alkalmazandó.

II.4. CIKK

A választottbírók felmentése

1. A választottbíró felmenteni kívánó fél a szóban forgó választottbíró kinevezéséről szóló értesítéstől számított 30 napon belül vagy a II.3. cikkben említett körülményekről való tudomásszerzéstől számított 30 napon belül kérelmezi a választottbíró felmentését.
2. A felmentés iránti kérelmet meg kell küldeni a másik félnek, a felmentett választottbírónak, a többi választottbírónak és a Nemzetközi Irodának. A kérelemben ki kell fejteni a felmentés iránti kérelem okait.
3. Felmentés iránti kérelem benyújtása esetén a másik fél elfogadhatja a felmentés iránti kérelmet. A szóban forgó választottbíró le is mondhat. A kérelem elfogadása vagy a lemondás nem jelenti a felmentés iránti kérelem okainak elismerését.
4. Ha a felmentés iránti kérelemről szóló értesítés napjától számított 15 napon belül a másik fél nem fogadja el a felmentés iránti kérelmet, vagy a szóban forgó választottbíró nem mond le, a felmentést kezdeményező fél felkérheti az Állandó Választottbírárság főtitkárát a felmentéssel kapcsolatos határozathozatalra.
5. Amennyiben a felek másként nem állapodnak meg, a (4) bekezdésben említett határozatban meg kell jelölni a határozat indokait.

II.5. CIKK

A választottbírók helyettesítése

1. E cikk (2) bekezdésére is figyelemmel, amennyiben a választottbíróági eljárás során egy választottbíró helyettesítésére van szükség, a helyettest a helyettesítendő választottbíró kinevezésére vagy kiválasztására alkalmazandó, a II.2. cikkben meghatározott eljárással összhangban kell kinevezni vagy kiválasztani. Ez az eljárás alkalmazandó akkor is, ha valamely fél korábban nem gyakorolta azt a jogát, hogy a helyettesítendő választottbíró kinevezze vagy részt vegyen annak kinevezésében.
2. Választottbíró helyettesítése esetén az eljárás abban a szakaszban folytatódik, amelyben a helyettesített választottbíró felhagyott feladatai ellátásával, kivéve, ha a választottbíróság másként határoz.

II.6. CIKK

A felelősség kizárása

A felek – a szándékos visszaélés vagy súlyos gondatlanság eseteinek kivételével – az alkalmazandó jog által megengedett legnagyobb mértékben eltekintenek a választottbírók elleni, a választottbíróági eljárással kapcsolatos bármely cselekmény vagy mulasztás miatti fellépéstől.

III. FEJEZET

VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

III.1. CIKK

Általános rendelkezések

1. A választottbíróság megalakulásának időpontja az a nap, amelyen az utolsó választottbíró elfogadja kinevezését.
2. A választottbíróság biztosítja, hogy a felek egyenlő bánásmódban részesüljenek, és hogy az eljárás megfelelő szakaszában mindkét fél kielégítő lehetőséget kapjon jogainak érvényesítésére és érveinek előterjesztésére. A választottbíróság oly módon folytatja le az eljárást, hogy elkerülje a késedelmeket és a szükségtelen kiadásokat, és biztosítsa a felek közötti jogvita rendezését.
3. Meghallgatást kell tartani, kivéve, ha a választottbíróság a felek meghallgatását követően másként határoz.
4. Amikor valamely fél közleményt küld a választottbíróságnak, ezt a Nemzetközi Irodán keresztül teszi meg, és egyidejűleg másolatot küld a másik félnek. A Nemzetközi Iroda minden választottbírónak megküldi a közlemény másolatát.

III.2. CIKK

A választottbírósági eljárás helye

A választottbírósági eljárás helye Hága. Amennyiben kivételes okok úgy kívánják, a választottbíróság a tanácskozás céljából megfelelőnek ítélt bármely más helyen is ülésezhet.

III.3. CIKK

Nyelv

1. Az eljárások nyelve a francia és az angol.
2. A választottbíróság elrendelheti, hogy a keresetlevélhez vagy az ellenkérelemhez csatolt valamennyi eredeti nyelvű dokumentumhoz, valamint az eljárás során benyújtott minden további eredeti nyelvű dokumentumhoz mellékeljenek az eljárás egyik hivatalos nyelvén készült fordítást.

III.4. CIKK

Keresetlevél

1. A felperes a Nemzetközi Irodán keresztül, a választottbíróság által megállapított határidőn belül írásban megküldi keresetlevelét az alperesnek és a választottbíróságnak. A felperes dönthet úgy, hogy az I.4. cikkben említett választottbírósági értesítését tekinti keresetlevélnek, feltéve, hogy az megfelel az e cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

2. A keresetlevélnek az alábbi információkat kell tartalmaznia:

(a) az I.4. cikk (3) bekezdésének b)–f) pontjában meghatározott információk;

(b) a kereset alapjául szolgáló tényállás ismertetése; valamint

(c) a keresetet alátámasztó jogi érvek.

3. A keresetlevélhez lehetőség szerint csatolni kell a felperes által említett dokumentumokat és egyéb bizonyítékokat vagy az azokra való hivatkozást. A jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdésében említett esetekben a keresetlevélnek lehetőség szerint tartalmaznia kell az Európai Unió Bírósága elé utalás szükségességére vonatkozó információkat is.

III.5. CIKK

Ellenkérelem

1. Az alperes a Nemzetközi Irodán keresztül, a választottbíróság által megállapított határidőn belül írásban megküldi ellenkérelmét a felperesnek és a választottbíróságnak. Az alperes dönthet úgy, hogy az I.5. cikkben említett választottbírósági értesítésre adott választ tekinti ellenkérelemnek, feltéve, hogy a választottbírósági értesítésre adott válasz megfelel az e cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek is.

2. Az ellenkérelemnek választ kell adnia az e függelék III.4. cikke (2) bekezdésének a), b) és c) pontjával összhangban a keresetlevélben feltüntetett pontokra. Az ellenkérelemhez lehetőség szerint csatolni kell az alperes által említett dokumentumokat és egyéb bizonyítékokat vagy az azokra való hivatkozást. A jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdésében említett esetekben az ellenkérelemnek lehetőség szerint tartalmaznia kell az Európai Unió Bírósága elé utalás szükségességére vonatkozó információkat is.
3. Az alperes az ellenkérelemben vagy a választottbírósi eljárás későbbi szakaszában – amennyiben a választottbírósi ügy határoz, hogy a körülmények indokolják a késedelmet – viszontkeresetet nyújthat be, feltéve, hogy a választottbírósi joghatósággal rendelkezik annak vonatkozásában.
4. A viszontkeresetre a III.4. cikk (2) és (3) bekezdése alkalmazandó.

III.6. CIKK

A választottbírósi joghatósága

1. A választottbírósi határoz arról, hogy a jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdése vagy 11. cikkének (2) bekezdése alapján rendelkezik-e joghatósággal.
2. A jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a választottbírósi megbízatása kiterjed arra, hogy megvizsgálja a jogvitát kiváltó kérdést, amelyet rendezés céljából hivatalosan felvette a vegyes bizottság napirendjére a jegyzőkönyv 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban.

3. A jegyzőkönyv 11. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben az alapügyben eljáró választottbíróság megbízatása kiterjed arra, hogy megvizsgálja a vitatott kompenzációs intézkedések arányosságát, beleértve azt az esetet is, amikor ezeket az intézkedéseket részben vagy egészben egy másik, a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozó kétoldalú megállapodás keretében hozták meg, amelyekben Svájc részt vesz.

4. A választottbíróság joghatóságának hiányára vonatkozó kifogásokat legkésőbb az ellenkérelemben vagy – viszontkereset esetén – a válaszban kell előterjeszteni. Az a tény, hogy egy választottbíró a felek neveztek ki vagy részt vettek annak kinevezésében, nem fosztja meg őket a kifogás előterjesztésére vonatkozó joguktól. Az arra vonatkozó kifogást, hogy a jogvita túllépné a választottbíróság hatáskörét, haladéktalanul elő kell terjeszteni, amint a választottbírósági eljárás során felmerül a hatáskör túllépésére vonatkozó kérdés. A választottbíróság minden esetben elfogadhatja az előírt határidő lejárta után benyújtott kifogásokat, ha úgy véli, hogy a késedelem indoka jogos.

5. A választottbíróság a (4) bekezdésben említett kifogásról vagy azt előzetes kérdésként kezelve, vagy az ügy érdemében hozott határozatban dönthet.

III.7. CIKK

Egyéb írásbeli beadványok

A választottbíróság a felekkel folytatott konzultációt követően határoz arról, hogy a keresetlevélen és az ellenkérelemben kívül a feleknek milyen egyéb írásbeli beadványokat kell vagy lehet benyújtaniuk, és megállapítja azok benyújtásának határidejét.

III.8. CIKK

Határidők

1. A választottbíróság által az írásbeli dokumentumok – köztük a keresetlevél és az ellenkérelem – benyújtására megállapított határidő nem haladhatja meg a 90 napot, kivéve, ha a felek másként állapodnak meg.
2. A választottbíróság a megalakulásától számított 12 hónapon belül végleges határozatot hoz. Különleges nehézségekkel járó kivételes körülmények esetén a választottbíróság ezt a határidőt legfeljebb további három hónappal meghosszabbíthatja.
3. Az (1) és (2) bekezdésben megállapított határidők a következő esetekben a felére csökkennek:
 - (a) a felperes vagy az alperes kérelmére, ha a választottbíróság a kérelemtől számított 30 napon belül, a másik fél meghallgatását követően sürgősnek minősíti az ügyet; vagy
 - (b) ha a felek így állapodnak meg.
4. A jegyzőkönyv 11. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a választottbíróság a jegyzőkönyv 11. cikkének (1) bekezdésével összhangban elfogadott kompenzációs intézkedésekről szóló értesítés megküldésének napjától számított hat hónapon belül hoz végleges határozatot.

III.9. CIKK

Az Európai Unió Bírósága elé utalás

1. A jegyzőkönyv 7. cikkének és 10. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában a választottbíróság az Európai Unió Bírósága elé utalhatja a kérdést.

2. A választottbíróság az eljárás során bármikor az Európai Unió Bírósága elé utalhatja az ügyet, feltéve, hogy a választottbíróság kellően pontosan meg tudja határozni az ügy jogi és ténybeli hátterét, valamint a felmerülő jogi kérdéseket.

A választottbíróság előtt zajló eljárást az Európai Unió Bírósága döntésének meghozataláig fel kell függeszteni.

3. Bármely fél indokolt kérelmet küldhet a választottbíróságnak, amelyben felkéri, hogy az utalja az ügyet az Európai Unió Bírósága elé. A választottbíróság elutasítja a kérelmet, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az (1) bekezdésben említett, az ügynek az Európai Unió Bírósága elé utalására vonatkozó feltételek nem teljesülnek. Ha a választottbíróság elutasítja valamely fél arra irányuló kérelmét, hogy az ügyet az Európai Unió Bírósága elé utalja, döntését az ügy érdekében hozott határozatában meg kell indokolnia.

4. A választottbíróság értesítés útján utalja az ügyet az Európai Unió Bíróságához elé. Az értesítés legalább a következő információkat tartalmazza:

- (a) a jogvita rövid ismertetése;
- (b) az Unió jogi aktusa(i) és/vagy a szóban forgó megállapodás rendelkezése(i); valamint

(c) a jegyzőkönyv 7. cikkének (2) bekezdésével összhangban értelmezendő uniós jogi fogalom.

A választottbíróság értesíti a feleket arról, hogy az ügyet az Európai Unió Bírósága elé utalja.

5. Az Európai Unió Bírósága értelemszerűen alkalmazza a Szerződések, valamint az uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek által elfogadott jogi aktusok értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatali hatáskörének gyakorlására alkalmazandó belső eljárási szabályzatot.

6. Az I.4., I.5., III.4. és III.5. cikk alapján a felek választottbíróság előtti képviseletére felhatalmazott meghatalmazottak és ügyvédek jogosultak a feleket az Európai Unió Bírósága előtt képviselni.

III.10. CIKK

Ideiglenes intézkedések

1. A jegyzőkönyv 11. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a felek a választottbírósági eljárás bármely szakaszában a kompenzációs intézkedések felfüggesztéséből álló ideiglenes intézkedéseket kérelmezhetnek.

2. Az (1) bekezdésben említett kérelemben meg kell jelölni az eljárás tárgyát, a sürgősségre okot adó körülményeket, valamint azokat a ténybeli és jogi alapokat, amelyek első látásra valószínűsítik a kért ideiglenes intézkedések megalapozottságát. A kérelemnek tartalmaznia kell az ideiglenes intézkedések elrendelését indokoló valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot és felajánlott bizonyítékot.

3. Az ideiglenes intézkedéseket kérelmező fél a Nemzetközi Irodán keresztül írásban megküldi kérelmét a másik félnek és a választottbíróságnak. A választottbíróság rövid határidőt állapít meg, amelyen belül a másik fél írásbeli vagy szóbeli észrevételeket nyújthat be.
4. A választottbíróság az (1) bekezdésben említett kérelem benyújtásától számított egy hónapon belül határozatot hoz a vitatott kompenzációs intézkedések felfüggesztéséről, amennyiben teljesülnek a következő feltételek:
 - (a) a választottbíróság prima facie meggyőződött az ideiglenes intézkedéseket kérelmező fél által a kérelmében előterjesztett ügy érdeméről;
 - (b) a választottbíróság úgy ítéli meg, hogy a végleges határozat meghozataláig az ideiglenes intézkedéseket kérelmező fél súlyos és helyrehozhatatlan kárt szenvedne a kompenzációs intézkedések felfüggesztése nélkül; valamint
 - (c) az ideiglenes intézkedéseket kérelmező félnek a vitatott kompenzációs intézkedések azonnali alkalmazásával okozott kár jelentősebb, mint az ezen intézkedések azonnali és hatékony alkalmazásához fűződő érdek.
5. Az eljárásnak a III.9. cikk (2) bekezdésének második albekezdésében említett felfüggesztése az e cikk szerinti eljárásokban nem alkalmazandó.
6. A választottbíróság által a (4) bekezdéssel összhangban hozott határozat csak ideiglenes hatállyal bír, és nem érinti a választottbíróságnak az ügy érdemére vonatkozó határozatát.

7. Amennyiben a választottbíróság által az e cikk (4) bekezdésével összhangban hozott határozat nem állapít meg korábbi időpontot a felfüggesztés megszüntetésére, a felfüggesztés a jegyzőkönyv 11. cikkének (2) bekezdése szerinti végleges határozat meghozatalakor hatályát veszti.

8. A kétségek elkerülése érdekében e cikk alkalmazásában az ideiglenes intézkedéseket kérelmező fél és a másik fél érdekeinek mérlegelésekor a választottbíróság figyelembe veszi a felek magánszemélyeinek és gazdasági szereplőinek érdekeit, ám ez a mérlegelés nem vezethet ahhoz, hogy az ilyen magánszemélyek vagy gazdasági szereplők keresetösségi jogot kapjanak a választottbíróság előtt.

III.11. CIKK

Bizonyítékok

1. Mindkét fél bizonyítékokat szolgáltat azokról a tényekről, amelyekre a keresetlevelet, illetve az ellenkérelmet alapítja.

2. Valamelyik fél kérésére vagy saját kezdeményezésére a választottbíróság kérheti a felektől a szükségesnek és megfelelőnek ítélt releváns információkat. A választottbíróság határidőt állapít meg a felek számára a kérés megválaszolására.

3. A választottbíróság, valamely fél kérésére vagy saját kezdeményezésére, bármilyen megfelelőnek ítélt információt kérhet bármilyen forrásból. A választottbíróság ezenkívül az általa megfelelőnek ítélt módon és adott esetben a felek által megállapított feltételek mellett szakértők véleményét is kérheti.

4. A választottbíróság által e cikk alapján megszerzett információkat a felek rendelkezésére kell bocsátani, és a felek észrevételeket nyújthatnak be az említett információkkal kapcsolatban a választottbírósághoz.
5. A másik fél véleményének kikérését követően a választottbíróság megfelelő intézkedéseket fogad el a valamely fél által a személyes adatok védelmével, a szakmai titoktartással és a bizalmas adatkezeléshez fűződő jogos érdekekkel kapcsolatban felvetett kérdések kezelése céljából.
6. A választottbíróság elbírálja a benyújtott bizonyítékok elfogadhatóságát, relevanciáját és megalapozottságát.

III.12. CIKK

Meghallgatás

1. Amennyiben meghallgatást kell tartani, a választottbíróság a felekkel folytatott konzultációt követően kellő időben értesíti a feleket a meghallgatás napjáról, időpontjáról és helyéről.
2. Ha a választottbíróság hivatalból vagy a felek kérelmére nyomós okból másként nem határoz, a meghallgatás nyilvános.
3. Minden meghallgatásról jegyzőkönyv készül, amelyet a választottbíróság elnöke aláír. Csak ezek a jegyzőkönyvek hitelesek.
4. A választottbíróság dönthet úgy, hogy a meghallgatást virtuálisan tartja a Nemzetközi Iroda gyakorlatának megfelelően. A feleket időben tájékoztatni kell erről a gyakorlatról. Ilyen esetekben az (1) bekezdés és a (3) bekezdés értelemszerűen alkalmazandó.

III.13. CIKK

Mulasztás

1. Ha a felperes az e függelékben vagy a választottbíróság által megállapított határidőn belül – anélkül, hogy kielégítő indokot szolgáltatott volna – nem nyújtja be keresetlevelét, a választottbíróság elrendeli a választottbírósági eljárás lezárását, kivéve, ha vannak olyan lezáratlan kérdések, amelyekben szükséges lehet a határozathozatal, és amennyiben a választottbíróság ezt helyénvalónak tartja.

Ha az alperes az e függelékben vagy a választottbíróság által megállapított határidőn belül – anélkül, hogy kielégítő indokot szolgáltatott volna – nem nyújtja be a választottbírósági értesítésre adott válaszát vagy az ellenkérelmét, a választottbíróság elrendeli az eljárás folytatását, anélkül, hogy úgy tekintené, hogy ez a mulasztás önmagában a felperes állításainak elfogadását jelenti.

A második albekezdés akkor is alkalmazandó, ha a felperes elmulasztja a viszontkeresetre adott válasz benyújtását.

2. Ha a III.12. cikk (1) bekezdésével összhangban szabályszerűen beidézett fél nem jelenik meg a meghallgatáson, és mulasztására nem szolgáltat kielégítő indokot, a választottbíróság folytathatja a választottbírósági eljárást.

3. Ha a választottbíróság által további bizonyítékok benyújtására megfelelően felkért fél a megállapított határidőn belül nem tesz eleget e kérésnek, és mulasztására nem szolgáltat kielégítő indokot, a választottbíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján határozhat.

III.14. CIKK

Az eljárás lezárása

1. Amennyiben bizonyítást nyer, hogy a feleknek észszerűen lehetőségük volt érveik ismertetésére, a választottbíróság kimondhatja az eljárás lezárását.
2. Ha a választottbíróság kivételes okokból szükségesnek ítéli, saját kezdeményezésére vagy valamelyik fél kérésére a határozatának meghozatala előtt bármikor dönthet úgy, hogy újraindítja az eljárást.

IV. FEJEZET

HATÁROZAT

IV.1. CIKK

Határozatok

A választottbíróság törekszik arra, hogy határozatait konszenzussal hozza meg. Ha azonban nem lehetséges konszenzussal határozatot hozni, a választottbíróság a választottbírók többségének szavazatával hozza meg határozatát.

IV.2. CIKK

A választottbíróság határozatának formája és hatálya

1. A választottbíróság különböző időpontokban különböző kérdésekben külön határozatokat hozhat.
2. Minden határozatot írásban kell meghozni, és indokolással kell ellátni. A határozatok véglegesek és kötelezők a felekre nézve.
3. A választottbíróság határozatát a választottbírók aláírják, valamint feltüntetik a határozat meghozatalának időpontját és a választottbíráskodás helyét. A választottbírók által aláírt határozat egy példányát a Nemzetközi Iroda megküldi a feleknek.
4. A Nemzetközi Iroda nyilvánosságra hozza a választottbíróság határozatát.

A választottbíróság határozatának nyilvánosságra hozatalakor a Nemzetközi Iroda tiszteletben tartja a személyes adatok védelmére, a szakmai titoktartásra és a titoktartáshoz fűződő jogos érdekekre vonatkozó releváns szabályokat.

A második albekezdésben említett szabályok azonosak a belső piaccal kapcsolatos azon területekre vonatkozó valamennyi kétoldalú megállapodás esetében, amelyekben Svájc részt vesz, valamint az egészségügyi megállapodás, a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodás és a Svájc rendszeres pénzügyi hozzájárulásáról szóló megállapodás tekintetében. A vegyes bizottság a megállapodás alkalmazásában határozattal fogadja el és frissíti az említett szabályokat.

5. A felek haladéktalanul biztosítják a választottbíróság valamennyi határozatának való megfelelést.

6. A jegyzőkönyv 10. cikkének (2) bekezdésében említett esetekben a választottbíróság – miután kikérte a felek véleményét – az ügy érdeméről szóló határozatában észszerű határidőt állapít meg a határozatának való megfelelésre a jegyzőkönyv 10. cikkének (5) bekezdésével összhangban, figyelembe véve a felek belső eljárásait.

IV.3. CIKK

Alkalmazandó jog, értelmezési szabályok, közvetítő

1. Az alkalmazandó jog a megállapodást, az abban hivatkozott uniós jogi aktusokat, valamint az ezen jogi eszközök alkalmazása szempontjából releváns bármely egyéb nemzetközi jogi szabályt foglalja magában.
2. A választottbíróság a jegyzőkönyv 7. cikkében említett értelmezési szabályokkal összhangban határoz.
3. A jegyzőkönyv 11. cikkének (1) bekezdésében említett valamely másik kétoldalú megállapodáshoz kapcsolódó kompenzációs intézkedések arányossága tekintetében egy vitarendezési testület által hozott korábbi határozatok a választottbíróságra nézve kötelezők.
4. A választottbíróság számára nem engedélyezett, hogy közvetítőként vagy méltányossági alapon határozzon.

IV.4. CIKK

Kölcsönösen elfogadott megoldás vagy az eljárás lezárásának egyéb okai

1. A felek bármikor kölcsönösen megállapodhatnak jogvitájuk megoldásáról. Az ilyen megoldást közösen közlik a választottbírósággal. Amennyiben a megoldás bármely fél vonatkozó belső eljárásai szerint jóváhagyást igényel, az értesítésben meg kell említeni e követelményt, és a választottbírósági eljárást fel kell függeszteni. Amennyiben nincs szükség jóváhagyásra, vagy az ilyen belső jóváhagyási eljárás lezárultáról szóló értesítés esetén a választottbírósági eljárás lezárul.
2. Ha az eljárás során a felperes írásban értesíti a választottbíróságot arról, hogy nem kívánja folytatni az eljárást, és ha az értesítés választottbíróság általi kézhezvételének időpontjában az alperes még nem tett lépéseket az eljárásban, a választottbíróság az eljárást hivatalosan lezáró végzést ad ki. A választottbíróság határoz a felperes által viselendő költségekről, amennyiben ez a fél magatartása alapján indokoltnak tűnik.
3. Ha a választottbíróság a határozathozatal előtt arra a következtetésre jut, hogy az eljárás folytatása az (1) és (2) bekezdésben említettektől eltérő bármely okból okafogyottá vagy lehetetlenné vált, a választottbíróság tájékoztatja a feleket az eljárást lezáró végzés kibocsátására irányuló szándékáról.

Az első albekezdés nem alkalmazandó, ha vannak olyan lezáratlan kérdések, amelyekben szükséges lehet a határozathozatal, és amennyiben a választottbíróság ezt helyénvalónak tartja.

4. A választottbíróság megküldi a feleknek a választottbírósági eljárást lezáró végzésnek vagy a felek megállapodásán alapuló határozatnak a választottbírók által aláírt példányát. A felek megállapodása alapján hozott választottbírósági határozatokra a IV.2. cikk (2)–(5) bekezdése alkalmazandó.

IV.5. CIKK

A választottbíróság határozatának helyesbítése

1. A választottbíróság határozatának kézhezvételétől számított 30 napon belül bármely fél, a másik félnek és a választottbíróságnak a Nemzetközi Irodán keresztül történő értesítésével, felkérheti a választottbíróságot, hogy a választottbíróság határozatának szövegében helyesbítse a számítási, elírási vagy nyomdai hibákat, illetve a hasonló jellegű hibákat vagy mulasztásokat. Amennyiben a választottbíróság a kérelmet indokoltnak ítéli, a kérelem kézhezvételétől számított 45 napon belül elvégzi a helyesbítést. A kérelem a IV.2. cikk (6) bekezdésében előírt határidő tekintetében nem bír halasztó hatállyal.
2. A választottbíróság a határozatának közlésétől számított 30 napon belül saját kezdeményezésére elvégezheti az (1) bekezdésben említett helyesbítéseket.
3. Az e cikk (1) bekezdésében említett helyesbítéseket írásban kell elvégezni, és azok a határozat szerves részét képezik. A IV.2. cikk (2)–(5) bekezdése alkalmazandó.

IV.6. CIKK

A választottbírók díjazása

1. A IV.7. cikkben említett díjaknak észszerűnek kell lenniük, figyelembe véve az ügy összetettségét, a választottbírók ráfordított idejét és minden egyéb releváns körülményt.
2. Meg kell határozni, és szükség esetén frissíteni kell a napi díjazás, valamint a maximális és minimális óraszám jegyzékét, amely azonos a belső piachoz kapcsolódó azon területekre vonatkozó valamennyi kétoldalú megállapodás esetében, amelyekben Svájc részt vesz, valamint az egészségügyi megállapodás, a mezőgazdasági termékek kereskedelméről szóló megállapodás és a Svájc rendszeres pénzügyi hozzájárulásáról szóló megállapodás tekintetében. A vegyes bizottság a megállapodás alkalmazásában határozattal fogadja el és frissíti az említett jegyzéket.

IV.7. CIKK

Költségek

1. Mindkét fél maga viseli saját költségeit és a választottbírók költségeinek felét.
2. A választottbírók az ügy érdekében hozott határozatban állapítja meg a költségeit. A költségek kizárólag az alábbiakat foglalják magukban:
 - (a) a választottbírók díja, minden egyes választottbíró tekintetében külön-külön feltüntetve, amelyeket maga a választottbírók állapít meg a IV.6. cikkel összhangban;

(b) a választottbíróknál felmerült utazási és egyéb kiadások; valamint

(c) a Nemzetközi Iroda díjai és kiadásai.

3. A (2) bekezdésben említett költségeknek észszerűnek kell lenniük, figyelembe véve a vitatott összeget, a jogvita összetettségét, a választottbírók és a választottbírószám által kijelölt szakértők ráfordított idejét, valamint minden egyéb releváns körülményt.

IV.8. CIKK

A költségek fedezetének letétbe helyezése

1. A választottbírószámi eljárás kezdetén a Nemzetközi Iroda felkérheti a feleket azonos nagyságú összeg letétbe helyezésére a IV.7. cikk (2) bekezdésében említett költségek előlegeként.

2. A választottbírószámi eljárás során a Nemzetközi Iroda az (1) bekezdésben említett letéten felül további letéteket kérhet a felektől.

3. A felek az e cikk alkalmazásában letétbe helyezett valamennyi összeget a Nemzetközi Irodának fizetik be, majd ezen összegekből a Nemzetközi Iroda fizeti ki a ténylegesen felmerült költségeket, beleértve különösen a választottbíróknak és a Nemzetközi Irodának fizetett díjakat.

V. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

V.1. CIKK

Módosítások

A vegyes bizottság határozat útján módosításokat fogadhat el e függelékre vonatkozóan.
